

Az európai adatvédelmi biztos véleménye a közúti közlekedésbiztonságra vonatkozó szabályok határokon átnyúló végrehajtásának elősegítéséről szóló európai parlamenti és tanácsi irányelvre irányuló javaslatról

(2008/C 310/02)

AZ EURÓPAI ADATVÉDELMI BIZTOS,

tekintettel az Európai Közösséget létrehozó szerződésre, és különösen annak 286. cikkére,

tekintettel az Európai Unió alapjogi chartájára, és különösen annak 8. cikkére,

tekintettel a személyes adatok feldolgozása vonatkozásában az egyének védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról szóló, 1995. október 24-i 95/46/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvre,

tekintettel a személyes adatok közösségi intézmények és szervek által történő feldolgozása tekintetében az egyének védelméről, valamint az ilyen adatok szabad áramlásáról szóló, 2000. december 18-i 2001/45/EK európai parlamenti és tanácsi rendeletre, és különösen annak 41. cikkére,

tekintettel az Európai Bizottságtól 2008. március 19-én kapott, a 45/2001/EK rendelet 28. cikkének (2) bekezdése szerinti véleménykérésre,

ELFOGADTA A KÖVETKEZŐ VÉLEMÉNYT:

I. BEVEZETÉS

Konzultáció az európai adatvédelmi biztossal

1. A Bizottság 2008. március 19-én konzultációra elküldte az európai adatvédelmi biztos részére a közúti közlekedésbiztonságra vonatkozó szabályok határokon átnyúló végrehajtásának elősegítéséről szóló európai parlamenti és tanácsi irányelvre irányuló javaslatot (a továbbiakban: a javaslat), a 45/2001/EK rendelet ⁽¹⁾ 28. cikkének (2) bekezdésének megfelelően.
2. A Bizottság a javaslat elfogadását megelőzően informális konzultációt folytatott az európai adatvédelmi biztossal a javaslattervezetről, mely konzultációt az európai adatvédelmi biztos üdvözölt, mivel így lehetősége nyílt arra, hogy a Bizottság általi elfogadását megelőzően ajánlásokat tegyen a javaslattervezettel kapcsolatban. Az európai adatvédelmi biztos örömmel látja, hogy a javaslat ajánlásainak jelentős részét tükrözi.

A javaslat összefüggéseiben szemlélve

3. A javaslat a közlekedési balesetek által okozott halálesetek, sérülések és anyagi kár csökkentésére irányuló átfogó, az EU

közúti biztonsági politikájának fő célját jelentő célkitűzés részeként hozott intézkedést tartalmaz. Ebben az összefüggésben a javaslat szándéka olyan rendszer létrehozása, mely elősegíti bizonyos meghatározott jogellenes közúti közlekedési cselekményekre kirótt szankciók határokon átnyúló végrehajtását. Valóban, megállapítást nyert, hogy jelentős számú jogellenes közúti közlekedési cselekményt nem követ szankció, mikor olyan országban követik el, amelyik nem egyezik az elkövető lakhelye szerint országgal.

4. A jogellenes közúti közlekedési cselekmények elkövetőivel szembeni megkülönböztetésmentes és hatékonyabb végrehajtás elősegítésére a javaslat előírja a tagállamok között az információk határokon átnyúló cseréjére szolgáló rendszer létrehozását.
5. Minthogy a javaslat a jogellenes cselekmények elkövetésével gyanúsítottak személyes adatainak cseréjét határozza meg, közvetlen adatvédelmi következményei vannak.

A vélemény központi kérdései

6. Az európai adatvédelmi biztos véleményének II. fejezetében elemzi az intézkedés jogszerűségét és szükségességét. A gyűjtött adatok minőségét a célkitűzés viszonylatában a III. fejezet tárgyalja. A IV. fejezet az adatalanyok jogaira és az ezen jogok gyakorlásának feltételeire összpontosít. Végezetül elemzésre kerülnek az elektronikus hálózaton történő adattovábbítás feltételei és biztonsági szempontjai.

II. AZ INTÉZKEDÉSEK JOGSZERŰSÉGE ÉS SZÜKSÉGESSÉGE

7. A személyes adatok védelméről szóló 95/46/EK irányelv ⁽²⁾ egyik fő alapelvéként előírja, hogy az adatok gyűjtése és feldolgozása csak meghatározott, egyértelmű és törvényes célból történhet. Ezenkívül a feldolgozásnak ehhez a célhoz szükségesnek kell lennie ⁽³⁾. A cél jogszerűségét az irányelv 7. cikke e)–f) pontjaiban megadott kritériumok szerint lehet megítélni, azaz különösen a közérdekből elvégzendő feladat végrehajtását vagy az adatkezelő jogszerű érdekének érvényesítését.
8. Nem kérdéses, hogy a halálos közúti balesetek számának csökkentése jogszerű célkitűzés, mely közérdekből elvégzendő feladatnak minősülhet. Inkább az a kérdés, hogy a tervbe vett intézkedések megfelelő eszközt jelentenek-e a halálos közúti balesetek csökkentésének célkitűzése

⁽¹⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 2000. december 18-i 45/2001/EK rendelete a személyes adatok közösségi intézmények és szervek által történő feldolgozása tekintetében az egyének védelméről, valamint az ilyen adatok szabad áramlásáról (HL L 8., 2001.1.12., 1. o.).

⁽²⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 1995. október 24-i 95/46/EK irányelve a személyes adatok feldolgozása vonatkozásában az egyének védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról (HL L 281., 1995.11.23., 31. o.).

⁽³⁾ 6. cikk (1) bekezdés b) pont és 7. cikk.

elérésére. Más szavakkal: a javaslat tartalmaz-e olyan konkrét elemeket, melyek szükségessé tesznek ilyen adatcsere-hálózatot, figyelembe véve az érintett személyek magánéletének védelmére tett hatását.

9. A magyarázó feljegyzés megállapítja ⁽¹⁾, hogy a létező politika – a közúti közlekedésbiztonságra vonatkozó szabályok végrehajtásáról szóló, 2003. október 21-i bizottsági ajánlás ⁽²⁾ – nem elégséges ahhoz, hogy a halálos közúti balesetek számát a felére csökkentse ⁽³⁾. E megállapítás a halálesetek számában 2004 óta tapasztalt növekedésen és a nem helyi lakosoknak a gyorsajtási jogellenes cselekményekben betöltött arányára vonatkozó statisztikákon alapul. Ezek az adatok azt mutatják, hogy a nem helyi lakos járművezetők gyakrabban lépik túl a sebességhatárokat, mint a helyi lakos járművezetők ⁽⁴⁾.
10. A hatásvizsgálatban említett statisztikák szintén jelzik, hogy kapcsolat áll fenn az ellenőrzések száma és a sérülések között, ami arra enged következtetni, hogy a végrehajtás a halálos közúti balesetek csökkentése hatékony eszközének tűnik ⁽⁵⁾.
11. Az európai adatvédelmi biztos továbbá megállapítja, hogy a közösségi szinten hozott ezen intézkedés nem érinti negatívan az olyan országokban nemzeti szinten a végrehajtás javítása érdekében hozott intézkedéseket, ahol ezt prioritásként azonosították, sőt, kiegészítik azokat.
12. Az európai adatvédelmi biztos elégedett azzal, hogy a magyarázó feljegyzésben és a javaslat preambulumban megadott elemek megfelelően részletesek és megalapozottak ahhoz, hogy támogassák a javaslat jogszerűségét és az előirányzott adatcsere szükségességét.

III. A FELDOLGOZOTT ADATOK MINŐSÉGE

13. A 95/46/EK irányelv 6. cikke (1) bekezdésének c) pontja szerint a személyes adatoknak gyűjtésük és/vagy további feldolgozásuk célja szempontjából megfelelőeknek, relevánsoknak és nem túlzott mértékűeknek kell lenniük.

⁽¹⁾ 1. pont. A javaslat háttere, „Általános háttér”.

⁽²⁾ 2004/345/EK bizottsági ajánlás. Lásd a közúti közlekedésbiztonságra vonatkozó szabályok végrehajtásáról szóló, 2003. október 21-i bizottsági ajánlásról szóló bizottsági közleményt (HL C 93., 2004.4.17., 5. o.).

⁽³⁾ A 2001. évi közlekedéspolitikai fehér könyv magyarázó feljegyzésében említett célkitűzés.

⁽⁴⁾ Magyarázó feljegyzés, 1. A javaslat indokai és célkitűzései: míg a nem helyi lakosok az összes vezetőik számának körülbelül 5 %-át teszik ki, azon országokban, ahol rendelkezésre áll erre vonatkozó információ, azon esetek aránya, amikor nem helyi lakosok lépik túl a sebességhatárokat, 2,5 % és 30 % között mozog.

⁽⁵⁾ Lásd a tagállamoktól függően tapasztalható nagy eltéréseket a sérülések számában, és a tényt, hogy a sérülések száma úgy tűnik, közvetlenül függ az ellenőrzések számától. Lásd a Hatásvizsgálatot, 2.4.1. fejezet.

14. A javaslat hatálya olyan sajátos, súlyos jogsértésekre korlátozódik, melyeket halálos balesetek fő okaiként tartunk számon, azaz gyorsajtásra, a biztonsági öv használatának mellőzésére, ittas járművezetésre és a piros jelzésnél való megállás elmulasztására.

15. Ezen jogellenes cselekmények közül három (gyorsajtás, a piros jelzésnél való megállás elmulasztása és a biztonsági öv használatának mellőzése) automatikusan vagy a vezetővel való közvetlen kapcsolat nélkül észlelhető és tovább feldolgozható, ami egy későbbi szakaszban szükségessé teszi az adatalanyok határokon átnyúló információcserén keresztüli azonosítását. Az ittas járművezetés tekintetében a jogellenes cselekmény észlelésének a végrehajtó hatóság jelenlétében kell megtörténnie, akik elvileg közvetlenül begyűjthetik az elkövetők azonosságát. Annak az okára, hogy ennek ellenére ilyen esetben miért van szükség a határokon átnyúló információcserére, az irányelv preambulumban találunk magyarázatot: a jogellenes cselekmények követő intézkedéseinek lehetővé tétele érdekében akkor is szükség lehet a jármű nyilvántartási adatainak ellenőrzésére, ha a járművet megállították, ami nevezetesen az ittas járművezetésre érvényes.

16. Az európai adatvédelmi biztos elégedett azzal, hogy az információcsere a fenti négy jogsértésre korlátozódik, figyelembe véve a halálos balesetek összes számában betöltött arányukat és annak szükségességét, hogy a végrehajtás céljából az azonosításra szolgáló további információk megszerzésére van szükség.

17. Az európai adatvédelmi biztos továbbá helyesli, hogy a jogellenes cselekmények listája kimerítő, és hogy ezen lista további jogellenes cselekményekkel történő kiegészítésére csak a Bizottság általi további ellenőrzés eredményeként és az irányelv felülvizsgálatán keresztül kerülhet sor. Ez összhangban van a jogbiztonságra vonatkozó követelményekkel.

IV. AZ ADATALANY JOGAI

18. A javaslat, különösen annak 7. cikke előírja az információhoz való jogot, a személyes adatokhoz való hozzáférés jogát és az ilyen adatok helyesbítésére vonatkozó jogot. Az adatalanyok jogaikról való értesítésének módja a jogellenes cselekményről szóló értesítés formájától függ.

19. Ezért fontos, hogy az 5. cikkben említett és a 2. mellékletben kidolgozott, a jogellenes cselekményről szóló értesítés az adatalanyra vonatkozó minden adatot tartalmazzon olyan nyelven, melyet az adatalany megért.

20. Jelenlegi formájában az értesítés az adatalany jogaira vonatkozó információk leg többjét tartalmazza. Azonban ez az információ az értesítés „válasznyomtatvány” részének végén található. Az európai adatvédelmi biztos megfelelőbbnek tartaná, hogy világosan érthető információ szerepeljen a nyomtatvány elején az adatellenőr – másképpen fogalmazva a szankciók végrehajtásáért felelős nemzeti hatóság – pontos minőségéről.
21. A javaslat 5. cikkének (5) bekezdése jelzi, hogy az irányelv nem alapvető fontosságú elemeit a Bizottságra ruházott végrehajtási hatáskörök gyakorlására vonatkozó eljárások megállapításáról szóló 1999/468/EK tanácsi határozatban meghatározott szabályozási eljárással összhangban módosítani kell. Az európai adatvédelmi biztos tudni szeretné, hogy a javaslat mely elemeit lehet nem alapvető fontosságúnak tekinteni. Annak elkerülése érdekében, hogy a jogellenes cselekményről szóló értesítésmintának az egyének jogaira vonatkozó része további módosítás tárgya legyen, az európai adatvédelmi biztos a javaslat 5. cikke (2) bekezdésének olyan módon történő kiegészítését javasolja, mely az egyének jogait – beleértve az adatellenőr minőségére vonatkozó információt – szilárdan határozza meg.
22. Az 5. cikk (2) bekezdését a következőképpen lehetne kiegészíteni: „A jogellenes cselekményről szóló értesítés tartalmazza a szankciók végrehajtásáért felelős hatóság nevét és az értesítés célját, az elkövetett cselekmény (...) leírását, (...), azokat a lehetőségeket, amellyel az üzemben tartó rendelkezik az értesítés indokainak vitatására és a (...) jogorvoslatra, valamint a (...) követendő eljárást. Ezen információt olyan nyelven kell megadni, melyet a címzett megért”.
23. Az adatalany az adataihoz való hozzáférési lehetőségét és adatai feldolgozásának esetleges vitatását tekintve az európai adatvédelmi biztos üdvözli a javaslat által előírt lehetőséget arra, hogy az adatalany jogait olyan hatóság előtt gyakorolja, mely a lakóhelye szerinti országban található. Valóban, a jogsértésekkel szembeni határokon átnyúló végrehajtás megkönnyítése nem kell, hogy az adatalany meggátolja jogainak gyakorlásában vagy korlátozza erre vonatkozó lehetőségeit.

V. ELEKTRONIKUS HÁLÓZAT – BIZTONSÁGI SZEMPONTOK

24. A magyarázó feljegyzés ⁽¹⁾ jelzi egy már létező uniós információs rendszernek a végrehajtáshoz szükséges adatok továbbítására való felhasználására vonatkozó lehetőségét.
25. Csak a technikai infrastruktúrát tekintve ⁽²⁾ az európai adatvédelmi biztosnak nincs ellenvetése egy már létező rendszer felhasználásával szemben, amennyiben ez csökkenti a pénzügyi vagy igazgatási terheket, és nincs hatással a projektnak a magánélet védelmére vonatkozó szempontjaira. Azonban az interoperabilitásnak nem szabad lehetővé tennie a más

adatbázisokkal történő adatcserét. Nem szabad elfelejteni, hogy pontosan meghatározott és jogszerű alap nélkül nem szabad adatbázisokat összekapcsolni ⁽³⁾.

26. Az európai adatvédelmi biztos továbbá ragaszkodik ahhoz a tényhez, hogy a hálózat célja az, hogy lehetővé tegye a nemzeti hatóságok közötti adatcserét, és nem az, hogy létrehozza a jogellenes közúti közlekedési cselekmények központi adatbázisát. A javaslat hatálya nem terjed ki az adatok centralizálására és újrafelhasználására.
27. Az európai adatvédelmi biztos megállapítja, hogy a javaslat 3. cikkének (3) bekezdése tartalmaz egy biztosítékot a jogellenes cselekményekkel kapcsolatos információk terjesztésének megakadályozására. Valóban, csak az a tagállam jogosult az érintett egyén releváns adatainak feldolgozására, amelyben a jogellenes cselekményt elkövették. Az egyén lakóhelye szerinti ország – mely az azonosítási adatok továbbításáért felelős – ezt az információt elvileg nem tárolhatja és semmilyen célra nem használhatja fel ismét. Az európai adatvédelmi biztos ezért üdvözli a javaslat rendelkezését, mely megállapítja, hogy ezt az információt csak az állam tárolhatja, ahol a jogellenes cselekményt elkövették.
28. A javaslat 4. cikkével összhangban a Bizottság közös szabályokat fogad el, beleértve a tagállamok közötti elektronikus adatcsere technikai eljárásaira vonatkozó szabályokat. Az európai adatvédelmi biztos úgy ítéli meg, hogy ezen szabályoknak fizikai és szervezeti biztosítékokat kell tartalmazniuk az információval való visszaélés megelőzésére. Az európai adatvédelmi biztos rendelkezésre áll az ezen szabályok részleteinek kidolgozását célzó további konzultációra.

VI. KÖVETKEZTETÉS

29. Az európai adatvédelmi biztos úgy véli, hogy a javaslat elegendő mértékben igazolja az információk határokon átnyúló cseréjét szolgáló rendszer létrehozását, és hogy megfelelően korlátozza a gyűjtésre és továbbításra kerülő adatok minőségét.
30. Továbbá üdvözli a javaslat által előírt jogorvoslati mechanizmust, és különösen azt a tényt, hogy lehetőség nyílik a személyes adatokhoz való hozzáféréshez az adatalany lakóhelye szerinti országban.

⁽³⁾ Ehhez lásd az európai adatvédelmi biztos 2006. március 10-i észrevételeit a Bizottságnak az európai adatbázisok interoperabilitásáról szóló közleményéről, mely az alábbi címen érhető el: www.edps.europa.eu. Az interoperabilitás nem csak a nagyméretű informatikai rendszerek általános felhasználására vonatkozóan kerül említésre, hanem az adatokhoz való hozzáférésének, az adatcserének, sőt, az adatbázisok összekapcsolásának lehetőségével kapcsolatban is. Ez sajnálatos, mivel a különböző interoperabilitási lehetőségek eltérő biztosítékokat és feltételeket követelnek meg. Például ez áll arra az esetre, mikor az interoperabilitás koncepcióját az adatcsere megkönnyítését célzó más javasolt intézkedések platformjaként használják. Az európai adatvédelmi biztos a rendelkezésre állás elvéről szóló véleményében hangsúlyozta, hogy bár ezen elv bevezetése új adatbázisokat nem eredményez, szükségképpen bevezeti a már meglévő adatbázisok új felhasználását azzal, hogy az ezen adatbázisokhoz való hozzáférés új lehetőségeit nyújtja.

⁽¹⁾ 3. A javaslat jogi elemei, „Az arányosság elve”.

⁽²⁾ Amint arra a Hatásvizsgálat utal, 5.3.1. fejezet.

31. Az európai adatvédelmi biztos az alábbi ajánlást teszi a szövegnek az adatalanyokra vonatkozó adatok tekintetében való javítása érdekében: az adatalanyok arról a tényről való tájékoztatásának módja, hogy sajátos jogokkal rendelkeznek, a jogellenes cselekményről szóló értesítés formátumától függ. Ennélfogva fontos, hogy az 5. cikk az adatalanyra vonatkozó minden releváns adatot tartalmazzon olyan nyelven, melyet az adatalany megért. A vélemény 22. pontja tartalmaz egy lehetséges megfogalmazást.
32. Noha az európai adatvédelmi biztosnak a biztonság tekintetében nincs ellenvetése egy már meglévő infrastruktúra adatcserére való felhasználásával szemben – amennyiben ez csökkenti a pénzügyi vagy igazgatási költségeket –, de ragaszkodik ahhoz a tényhez, hogy ez nem eredményezheti a más adatbázisokkal való interoperabilitást. Az európai

adatvédelmi biztos üdvözli, hogy a javaslat korlátozza az adatok más tagállamok általi felhasználásának lehetőségeit, mint amelyben a jogellenes cselekményt elkövették.

33. Az európai adatvédelmi biztos rendelkezésre áll további konzultációra a Bizottság által a tagállamok közötti elektronikus adatcsere technikai eljárásaira vonatkozóan kidolgozandó közös szabályokkal, különösen ezen szabályok biztonsági szempontjaival kapcsolatban.

Kelt Brüsszelben, 2008. május 8-án.

Peter HUSTINX
európai adatvédelmi biztos